

Motion till riksdagen 2007/08:U352

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**

FN och folkrätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en modern folkrätt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reformering av FN och säkerhetsrådet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om långsiktigt fredsbevarande arbete.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka FN:s möjligheter att ingripa i fredsbevarande syfte.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationellt regelverk.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om diskriminering, mänskliga rättigheter, barns rättigheter samt mänskliga rättigheter i arbetslivet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktioner.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kampen mot terrorismen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyldighet att skydda.

Motivering

Den viktigaste internationella organisationen är Förenta nationerna, men FN är aldrig starkare än vad medlemsstaterna tillåter. För att stärkas måste FN reformeras. Organisationen ska förmå att såväl hantera kriser och värna mänskliga rättigheter som främja social och ekonomisk utveckling. Det är viktigt att kopplingen mellan fred, säkerhet och utveckling är tydlig. Utan ett

Fel! Okänt namn på

effektivt arbete mot orsaker till konflikter, fattigdom och politisk extremism kommer heller inte konflikterna i sig att kunna bekämpas. Likadant är det i ett återuppbyggnadsskede efter en konflikt. Om inte säkerheten kan garanteras, ofta med hjälp utifrån, så kan heller inte återuppbyggnaden och utvecklingen ta fart.

En modern folkrätt sätter människors säkerhet före staters suveränitet. Första hand är det stater som ska skydda och hjälpa sina invånare. De är ansvariga inför såväl sina medborgare som det internationella samfundet. Det är inte rimligt att stater i skydd av sin suveränitet begår grova övergrepp mot sin egen befolkning. Suveränitet betyder inte bara skydd från inblandning utifrån utan även ansvar inför världssamfundet för den egna befolkningen. Om en stat inte kan, eller vill, leva upp till det ansvaret är det FN:s skyldighet att agera oavsett om staten samtycker eller inte.

FN har ansvaret för internationell fred och säkerhet och beslut fattas i säkerhetsrådet. Dess konstruktion bygger på situationen efter andra världskriget och är i dag inte representativ för hur världen ser ut. På grund av vetorätten är dessutom säkerhetsrådet blockerat i vissa konflikter. Av samma skäl är det mycket svårt att nå tillräcklig enighet om nödvändiga reformer. Vår vision är en helt annan beslutsordning för folkrätten och internationell lag. Vi vill se ett effektivt säkerhetsråd som kan ta sitt fulla ansvar för internationell fred och säkerhet. Beslut ska kunna fattas med kvalificerad majoritet i rådet eller generalförsamlingen och vetot ska avskaffas. Samsyn och enigt agerande är önskvärt. För att bli legitimt och mer relevant behöver säkerhetsrådet utvidgas och bättre representera världens folk. Stormaktsdominansen ska brytas. Alla stater ska kunna utöva inflytande, även om det är naturligt att demokratier ges starkare förtroenden, liksom de stater som mest aktivt bidrar till FN, dess budget och insatser. Generalförsamlingen, säkerhetsrådet och det ekonomiska beslutsorgan som vi önskar tillskapa bör öppnas för insyn och initiativ från internationella folkrörelser och folkvalda parlament.

En utvidgning av säkerhetsrådet får inte tillåtas innebära ytterligare maktförskjutning till den rika delen av världen. Ytterligare permanenta medlemmar vore också en återvändsgränd för reformer, i synnerhet om dessa även får vetorätt. En balans mellan olika regionala perspektiv är mycket viktig, men tillfredsställs inte genom enbart mer makt åt regionala stormakter. EU och eventuellt andra regionala organ kan få ökat ansvar för effektiv samordning i FN. I ekonomiskt beslutsfattande är EU en allt viktigare röst.

I dagens värld är det ofta andra spänningar än de militära som skapar väpnade konflikter. Ekonomiska klyftor och etniska och sociala motsättningar utgör ett större hot mot freden, och de tar sig oftare uttryck i konflikter inom stater än mellan stater.

Fattigdom skapar sociala motsättningar, motsättningarna leder till våld, och våldet till ökad fattigdom. Fattigdom och krig skapar på det sättet sina egna onda spiraler med ständigt stegrade övergrepp mot mänskligt liv och mänskliga rättigheter. Ett långsiktigt fredsbevarande arbete måste inriktas på de underliggande sociala och ekonomiska faktorer som skapar och underhåller våldet. Att bekämpa fattigdomen, stärka demokratin och bevara freden är mål som är sammanflätade med varandra.

Fel! Okänt namn på

Förenta nationernas möjligheter att ingripa i fredsbevarande syfte måste stärkas. FN måste utarbeta strategier för att tidigt kunna spåra hotande konflikter och kunna gå in och påverka dem. FN måste stärkas legalt genom att vetorätten i säkerhetsrådet inskränks och genom att FN och FN-stadgan ska vara styrande för allt användande av militärt våld i internationella och nationella konflikter, praktiskt genom säkrande av tillgång till insatsstyrkor under FN:s kommando. FN måste samtidigt bli en central aktör i kampen för de mänskliga rättigheterna och i bekämpandet av fattigdomen, som står i fokus för solidaritetsarbetet när nu den koloniala frigörelseprocessen i huvudsak är avslutad. För att kunna fylla dessa roller måste FN reformera sin inre organisation. FN ska stödja och aktivt upprätthålla dialog med globala folkrörelser.

Det krävs ett effektivt och rättssäkert internationellt regelverk för att möta terrorism och organiserad brottslighet, som inte innebär brott mot mänskliga rättigheter eller kränkningar av den personliga integriteten. Internationella domstolen och Internationella brottmålsdomstolen måste ges bättre möjligheter och större resurser att verka. När enskilda staters rättsskipning inte fungerar, eller om de inte vill bestraffa krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten eller folkmord är det viktigt att Internationella brottmålsdomstolen tar över. Detta ger en möjlighet att döma även de högsta politiska och militära ledarna och det avskräcker från nya brott. Det är viktigt att alla stater undertecknar och ratificerar konventionen om upprättande av Internationella brottmålsdomstolen så att den kan få så stor möjlighet att agera som möjligt.

Kampen mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder och religion måste föras både nationellt och internationellt. Barns rättigheter och jämställdhet inom den internationella rätten ska stärkas. Mänskliga rättigheter i arbetslivet och genomförandet av ILO:s konventioner, framför allt rätten att organisera sig fackligt och kamp mot barn- och slavarbete måste uppmärksammas mer. Inom Europa finns Europadomstolen som har möjlighet att fälla enskilda stater för brott mot Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. En liknande ordning borde gälla på global nivå där enskilda kan få sin sak prövad om de upplever att den enskilda staten bryter mot rättigheterna. Vid många konflikter och folkrättsbrott diskuteras sanktioner som påtryckningsmedel. Sanktionsinstrumentet är dock trubbigt, oftast drabbas de redan mest utsatta och de ansvariga går fria. Därför måste det till vassare, riktade sanktioner.

Sedan terrorattentatet den 11 september 2001 har kampen mot terrorismen präglat den internationella agendan. Det öppna samhället, demokratin och tryggheten utmanas av den internationella terrorismen. Kampen mot terrorismen är en gemensam angelägenhet och kräver samarbete mellan stater och internationella organisationer, där FN har en central roll. För att vår kamp ska lyckas måste den bygga på respekt för de mänskliga rättigheterna och folkrätten. Vår gemensamma kamp mot terrorism skadas när den förs utan hänsyn till de värden den ska försvara. Kampen mot terrorismen får inte bli en ridå bakom vilken man begår grova övergrepp.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2007

Urban Ahlin (s)

Veronica Palm (s)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Carin Runeson (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Olle Thorell (s)